

**ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงทางวิชาการ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL***

**A Study of Needs to Develop Academic Risk Management
in Secondary Schools, under the Provincial Administrative
Organization by Applying SIPOC MODEL Concept**

ราตรี เลิศหว่าทอง และพชรวิทย์ จันทรศิริส

Ratree Loetwathong and Pacharawit Chansirisira

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Education, Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: strt3696@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาขอบข่ายของงานวิชาการและองค์ประกอบของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด Sipco Model และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL การวิจัยมี 3 คือ ขั้นตอน 1 สังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการและองค์ประกอบของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครู จำนวนทั้งสิ้น 352 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครจซี่

*ได้รับบทความ: 23 สิงหาคม 2561; แก้ไขบทความ: 8 กุมภาพันธ์ 2562; ตอรับตีพิมพ์: 14 กุมภาพันธ์ 2562

Received: August 23, 2018; Revised: February 8, 2019; Accepted: February 14, 2019

และมอร์แกน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และขั้นตอนที่ 3 ศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ขอบข่ายงานวิชาการ 7 ด้าน และรูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL เสนอรูปแบบดำเนินการเชิงระบบ ตามกระบวนการ SIPOC MODEL ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้ส่งมอบ (Supplier) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) 4) ด้านผลผลิต (Output : O) และ 5) ด้านผู้รับบริการ (Customer)

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับลำดับความต้องการจำเป็นของรูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL พบว่า ลำดับแรก คือ ด้านผลผลิต (Output) รองลงมา คือ ด้านผู้รับบริการ (Customer) ส่วนด้านอื่นมีความต้องการจำเป็นเท่าๆ กัน

3. แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL สร้างพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODE จากการสังเคราะห์ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน เป็นความเห็นก่อนนำรูปแบบมาใช้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL

คำสำคัญ: งานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา; การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น; แนวคิด SIPOC MODEL

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the scope of academic work and the composition of academic risk management in secondary schools under the provincial administrative organization by applying the SIPCO MODEL concept; 2) to study current condition, desirable condition and needs of risk management of academic work in secondary schools under the provincial administrative organization by applying the SIPCO MODEL concept; 3) to provide a guideline for the development of academic risk management in secondary schools under the provincial administrative organization by applying the SIPCO MODEL concept. This study was carried out in 3 stages: 1) to synthesize the scope of academic work and the composition of academic risk management in secondary schools under the provincial administrative organization by applying the SIPCO MODEL concept; 2) to collect data regarding the current condition, the desired condition and needs of risk management of academic work in secondary schools under the provincial administrative organization by supplying the SIPCO MODEL concept. Sample groups used to collect data included the executive groups and the teacher groups total (325 persons), set the sample size by opening the table of Krejcie and Morgan, and stratified random sampling; 3) to study 3 schools with the best practice of risk management of academic work. The research instruments consisted of the five rating scale questionnaire, observation form and semi-structured interview form. The statistics for data analysis included means ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and descriptive analysis.

The research findings were as follows:

1. The academic scopes in secondary schools under the provincial administrative organization e.g. the seven academic scopes and the model of risk management of academic work in secondary schools under the provincial administrative organization by supplying the SIPCO MODEL concept, the model of system approach by process of SIPCO MODEL consisted of 5 aspects: 1) Supplier 2) Input 3) Process 4) Output and 5) Customer.

2. The current condition of risk management of academic work in secondary schools under the provincial administrative organization by supplying the SIPCO MODEL

concept was at a high level and the desirable condition was at the highest level. For the requirement order of the model of academic risk management in secondary schools under the provincial administrative organization by applying the SIPOC MODEL concept found that the first sequence was the output, the second sequence was the customer and the other aspects of the need were equal.

3. Guidelines for risk management for academic work in secondary schools under the provincial administration organization by applying the concept SIPOC MODEL to develop academic risk management in secondary schools under the provincial administration organization.

Is that applying SIPOC MODE concept from data synthesis by interviewing opinions, to apply knowledge, understanding and ability of the school administrators and teachers of 8 groups in secondary schools under the provincial administration organization about risk management, academic work of educational institutions information on academic administration 7 aspects as an opinion before applying the model before and after using the risk management model for academic work of educational institutions under the provincial administration organization by applying the SIPOC MODEL concept.

Keywords: academic work in secondary schools; needs analysis; SIPOC MODEL concept

1. บทนำ

การศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันนับว่ายังมีปัญหอยู่มาก โดยเฉพาะวิกฤตการณ์ทางปัญญาแล้วทำให้เกิดวิกฤตชาติ การแก้วิกฤตทางการศึกษาจำเป็นต้องทำหลายวิธีการ รวมทั้งกระบวนการสร้างแนวทางยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาเพื่อความเข้มแข็งทางปัญญาแบบรอบด้านโดยเร็ว การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นวาระเร่งด่วนของชาติ และประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารจัดการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล กล่าวคือ ในปัจจุบันนี้มีการบริหาร

แบบรวมศูนย์อำนาจสู่ส่วนกลาง มีการบริหารแบบจัดองค์กรซ้อนไม่มีเอกภาพด้านการวางนโยบายและมาตรฐานประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรต่ำ เกิดการเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้ารับการศึกษา ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน (Chansirisin, 2017 : 12)

จากการศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งการจัดการศึกษา

พบว่าแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ (Define Objectives) 2) การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) 3) ปริมาณความเสี่ยง (Risk Quantification) 4) การรายงานความเสี่ยง (Risk Response) และ 5) การตรวจสอบและควบคุมความเสี่ยง (Risk Control Monitor and Review) (Hussein, 2007 : 394) ได้แบ่งกระบวนการบริหารความเสี่ยงออกเป็น 5 ขั้นตอนเช่นกัน ดังนี้ 1) การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) 2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) 3) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) 4) การตรวจสอบความเสี่ยง (Risk Monitoring) และ 5) การจัดการความเสี่ยง (Risk Management)

การบริหารจัดการศึกษาปัจจุบันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของไทย คือ คุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งไม่ได้หมายถึงการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระวิชาเท่านั้น แต่ครูต้องมีความสามารถในการจัดการชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย ซึ่งสรุปผลได้ว่าการศึกษาความแตกต่างระหว่างการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงและประสิทธิภาพต่ำ พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพในการจัดการชั้นเรียนจะมีบทบาทเป็นผู้ผลักดัน คือ ช่วยให้กิจกรรมทั้งหลายในชั้นเรียนดำเนินไปได้ อย่างราบรื่นช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ (Wienstine, 2007 : 8)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC Model ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล อันส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขอบข่ายของงานวิชาการและองค์ประกอบของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL

3. วิจัยดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (Laping, et al., 2017 : 125-134) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย บุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนละ 3 คน) จำนวน 639 คน และกลุ่มครู (ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน) จำนวน 1,704 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,343 คน จาก 213 โรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 352 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (Wongchali, 2017 : 135-146) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และจำแนกตามขนาดได้ 32 โรงเรียนๆ ผู้ตอบ

แบบสอบถามโรงเรียนละ 11 คน (กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และ กลุ่มครู 8) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 352 คน ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 256 คน

3. ในขั้นตอนการศึกษาโรงเรียนศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมที่มีการปฏิบัติงานด้านวิชาการเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนละสังกัดทั้งสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย จำแนกเป็น 3 ขั้นตอน มีขั้นตอนการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยวิจัยทำการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้องค์ประกอบของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและทำการสังเคราะห์กรอบแนวคิดขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และทำการยืนยันองค์ประกอบของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน จากการสนทนา

กลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.83 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 เก็บรวบรวมข้อมูลกลับมาได้ 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากสูตร โดยใช้สถิติ ดังนี้ (Wongwanit, 2005 : 279)

$$PNI \text{ modified} = (I - D)$$

I (Importance) หมายถึง ระดับความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิด

D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาโรงเรียนศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยมีแนวทางการเลือกโรงเรียน

ตามเกณฑ์ มีดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านผลงานทางวิชาการในระดับภูมิภาค ขึ้นไปตามเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี และ 2) เป็นโรงเรียนที่มีคะแนนผล O-net ร่วมจากคะแนน 5 กลุ่มสาระปีการศึกษา 2559 ตามมาตรฐานสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสังเกต และการสังเคราะห์เอกสาร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL มีองค์ประกอบหลักเชิงระบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งผลิต (Output) ด้านผู้รับบริการ (Customers) และทำการยืนยันองค์ประกอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปได้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มอบปัจจัยนำเข้า (Suppliers) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านการวิจัย วัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ในสถานศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านการนิเทศการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process)

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) รองลงมาด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Supplier) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมาคือ ด้านผลผลิต (Output) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) และด้านผู้รับบริการ (Customer) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต (Output) ($\bar{x} = 4.40$) ด้านผู้รับบริการ (Customer) ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) และด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Supplier) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$)

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL ทำการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice จำนวน 3 แห่ง

สำหรับความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL ภาพรวม (PNI = 0.153) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากลงไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านผลผลิต (Output) (PNI = 0.153) รองลงมา คือ ด้านผู้รับบริการ (Customer) (PNI = 0.168) และด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Supplier) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) มีลำดับเท่ากัน (PNI = 0.145) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาขอบข่ายการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาด้านขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการวิจัย วัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการประสานความร่วมมือพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 5) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 6) ด้านการวางแผนงานด้าน

วิชาการ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา ที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะขอบข่ายงานด้านวิชาการในโรงเรียนหลายงานมีลักษณะใกล้เคียงกัน เชื่อมโยงกันและสามารถควบรวมกันได้ ประกอบด้วยงานวิชาการบางงานในโรงเรียนมีช่วงเวลาดำเนินการไม่บ่อยครั้ง อาจปฏิบัติปีละครั้งหรือมากกว่า จึงสามารถที่จะควบรวมเข้ากับงานที่ใกล้เคียง เชื่อมกันได้ เช่น งานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิย สีสหวงศ์ ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา คือ ควรจัดให้มีการประชุม สัมมนา พบปะ แลกเปลี่ยนในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ระหว่างครูและผู้นิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรที่มีความเป็นรูปธรรม หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษารูปแบบขององค์กรประกอบขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้าน

2. รูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับการประเมินการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจาก 17 ด้าน โดยสังเคราะห์จากประเด็นเนื้อหาที่เกิดความเสี่ยงการบริหารจัดการสถานศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ 7 ด้าน ซึ่งแนวทางการพัฒนารูปแบบกระบวนการ SIPOC

MODEL เป็นกระบวนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการ สอดคล้องกับ ไพโรจน์ ขาวสิทธิวงศ์ (Khaosittiwong, 2017 : 32) ได้ศึกษา SIPOC MODEL คือ ภาพรวมของกระบวนการทำงาน ที่ทำให้คนทำงานเข้าใจวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานมากขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) S-Supplier ผู้ส่งมอบ/ปัจจัยนำเข้า 2) I-Input ปัจจัยนำเข้า 3) P-Process กระบวนการทำงาน 4) O-Output ผลลัพธ์ และ 5) C-Customer ผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของงานวิชาการบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่เป็นเลิศอย่างมีคุณภาพ ซึ่งส่งผลถึงการพัฒนารวมของชุมชนและประเทศชาติได้อย่างเข้มแข็งสอดคล้อง บุญเลิศ คณาณสาร (Kanatanasan, 2016) ในการเริ่มต้นปรับปรุงกระบวนการทำงานนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การทำความเข้าใจภาพรวมของกระบวนการให้เห็นอย่างถ่องแท้ โดยเริ่มต้นศึกษาตั้งแต่ภาพรวมในระดับองค์กร (Organization) โดยใช้ Model ในการวิเคราะห์ที่ชื่อว่า “SIPOC” ในการทำความเข้าใจภาพรวมของกระบวนการทำงานภายในขององค์กรเอง ในระดับย่อยลงมาที่เป็นระดับฝ่าย หรือระดับแผนกในขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL คือ ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Supplier) ด้านปัจจัยนำเข้า

(Inputs) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านผู้รับบริการ (Customer) สอดคล้องกับวิภา ทองเหง้า (Thongngao, 2011 : 290-308) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบวิชาการของ โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริงสอดคล้องกับ ทฤษฎีและกรอบแนวคิดของการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครู สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) เท่ากัน ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Supplier) ด้านผลผลิต (Output) และด้านผู้รับบริการ (Customer) สอดคล้องกับภาวรรณ โมรรฐิเยธ (Moratthien, 2012 : 13) พบว่า รูปแบบครอบคลุมแนวคิดการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศโดยการจัดการความรู้การมุ่งเน้นครู ผู้สอนและบุคลากร ในด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่าผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยเจตนา เมืองมูล (Mueangmoon, 2008-2009 : 47-62) ซึ่งพบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาการจัดการองค์กร การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน

งบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม และมุ่งเน้นผลงานด้านวิชาการ และระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูง คุ่มค่าและโปร่งใส จากผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิต (Output) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีการส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยประยุกต์ใช้แนวคิด SIPOC MODEL จากกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนละ 3 คน) จำนวน 639 คน และกลุ่มครู (ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน) จำนวน 1,704 คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,343 คน จาก 213 โรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า จากผลที่นำไปใช้เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากลงไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต (Output) ด้านผู้รับบริการ (Customer) ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Supplier) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) และด้านกระบวนการ (Process)

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นด้านอื่นๆ ของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ใหญ่พิเศษ ใหญ่ กลาง และ เล็ก)

2.2 ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.3 ควรพัฒนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูหลังจากที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านอื่นๆ

References

- Chansirisin, P. (2017). *The Development of Management Performance*. 2st ed. Maha Sarakham : MahaSarakhm University Publisher.
- Hussein, A. Hassan Al-Tamimi. (2007). Banks Risk Management: A Comparison Study of UAE National and Foreign Banks, *Journal of Risk Finance*. *The Journal of Risk Finance*, 8(4), 394-409.

- Kanatanasan, B. (2016). *SIPOC MODEL Concept*. <http://www.oknation.nationtv.tv> (Accessed 3 January 2016).
- Khaosittiwong, P. (2017). *Process Analytics with SIPCO*. Faculty of Science: Silpakorn University.
- Laping, U. (2017). Problems in Class of English for Buddhist Academic Purpose a Case Study of Master Degree Students, Master of Arts Program in Buddhism and Philosophy. Mahamakut Buddhist University Lanna Campus Thailand. *Dhammathas Academic Journal*, 17(1), 125-134.
- Moraththien, Y. (2012). The Development of a School Management to the Excellence Model, Bangkok Metropolitan Administration. *Doctor of Philosophy*. Graduate School : Burapha University.
- Mueangmoon, C. (2008-2009). The Educational Administration Model towards Excellence of Small-Size Education Institutions. *Journal of Educational Administration Burapha University*, 3(1), 47-62.
- Thongngao, W. (2011). The Pattern of Academic management of School in Bangkok Metropolitan Administration. *Doctor of Philosophy*. Graduate School : Silpakorn University.
- Wongwanit, S. (2005). *Classroom Action Research*. 8th ed. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Weinstein, C.S. (2007). *Secondary Classroom Management: Lesson from Research and Practice*. (2nd ed.). New York : McGrawhill.
- Wongchali, S. (2017). An Application of Buddhist Philosophy Four Noble Truths in to the Course Syllabus of Social Studies Teachers in Srisaket Primary Educational Service Area Office 3. *Dhammathas Academic Journal*, 17(1), 135-146.